

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2024-05-06

Närvarande: F.d. justitierådet Mari Andersson samt justitieråden Kristina Svahn Starrsjö och Eric M. Runesson

Ny patentlag

Enligt en lagrådsremiss den 11 april 2024 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. patentlag,
2. lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar,
3. lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306),
4. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
5. lag om ändring i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar,

6. lag om ändring i lagen (2022:818) om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Marie Häggkvist, biträdd av rättssakkunniga Clara Cederberg.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Patentlagen

I lagrådsremissen föreslås att en ny patentlag ska ersätta den nuvarande patentlagen från 1967. Författningskommentaren är – liksom i många andra lagstiftningsprodukter där en ny lag ersätter en tidigare – svårtillgänglig. En förståelse förutsätter tillgång till tidigare förarbeten. Det vore en fördel om kommentaren, som ska kunna läsas och förstås av många utanför patentjuristernas krets, byggde på en ansats till konsolidering av de förarbetsuttalanden som gjorts sedan 1967.

Den föreslagna författningstexten innehåller på ett flertal ställen hänvisningar till internationella överenskommelser mellan Sverige och andra stater. Hänvisningarna bör i dessa fall genomgående kompletteras med hänvisningar till var överenskommelserna finns, t.ex. i Sveriges överenskommelser med främmande makter (SÖ). Jfr 1 och 14 §§ lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar.

Patentlagen har kopplingar till andra författningar, t.ex. förvaltningslagen och viteslagen (t.ex. i 15 kap. 4 §). Lagrådet efterlyser en övergripande förklaring till hur lagen förhåller sig till dessa lagar och när den ska betraktas som speciallag. Detta bör kunna ske i allmänmotiveringen.

2 kap. 7 §

I 2 kap. 7 § anges att patent inte kan beviljas på en uppfinning vars yrkesmässiga utnyttjande skulle strida mot "allmän ordning eller goda seder". I den engelska originaltexten i det underliggande bioteknikdirektivet används uttrycket "order public or morality". Enligt Lagrådets uppfattning är "order public" något annat än "allmän ordning". Uttrycket motsvarar snarare begreppet "ordre public", det vill säga något som uppenbarligen är oförenligt med den svenska rättsordningen, jfr t.ex. 33 § första stycket 2 lagen om skiljeförfarande och 4 § första stycket 1 lagen om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet. Lagtexten bör anpassas i enlighet med detta.

2 kap. 15 §

Enligt 2 kap. 15 § är en uppfinning industriellt tillämpbar om den kan tillverkas eller användas inom något slag av industri. Lagrådet är medvetet om att begreppet industriellt förekommer i gällande patentlag och att det ges en vid innebörd. Enligt författningsscommentaren innefattar begreppet industri bland annat jakt och offentlig förvaltning. Det skaver mot språkkänslan att beskriva användningen av en uppfinning i offentlig förvaltning eller vid jakt som att den sker i en industri. Lagrådet anser att det nu finns tillfälle till en språklig förbättring av författningstexten som bör tas till vara; t.ex. kan övervägas om inte uttrycket "tillverkas eller användas yrkesmässigt" är mer träffande.

4 kap. 10 §

I paragrafen anges att ingivningsdagen för en patentansökan "är" den dag då vissa uppgifter har getts in. I författningsscommentaren anges att paragrafen reglerar vad som krävs för att en patentansökan ska "tilldelas" en ingivningsdag. I 11 kap. 4 § används ordet

”fastställt”. Enligt Lagrådet är det otydligt om det fattas ett formellt beslut om vilken dag som är ingivningsdag eller om dagen är ett faktum som gäller oberoende av beslut. Frågan bör behandlas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

9 kap. 5 §

Paragrafen reglerar överföring av patent när det har beviljats någon som inte har rätt till det. Överföring av patent kan ge upphov till en situation som bör övervägas vidare i ett annat sammanhang, eftersom beredningsunderlag för närvarande saknas. Bör den som i god tro har fått licens, särskilt den som har fått en exklusiv licens, förlora den om patentet överförs till någon annan eller bör licensen kunna åberopas mot den nye patenthavaren? Om licensen förloras uppkommer frågan vad slags nyttjanderätt som kan kvarstå och på vilka grunder den nyttjanderätten i så fall uppkommer. Frågorna är inte utan praktiskt intresse.

9 kap 6 §

Paragrafen, som reglerar avstående av patent, väcker snarlika frågor. Enligt paragrafen har en utmättningsborgenär ett betydande skydd i fallet att en patenthavare vill återkalla patentet. Men en exklusiv licenstagare (som kan ha gjort betydande investeringar i förlitan på en ensamrätt till uppfinningen) lämnas skyddslös. Beredningsunderlag saknas i fråga om detta är en rimlig ordning. Frågan bör övervägas vidare i ett annat sammanhang.

13 kap. 1 §

I 13 kap. 1 § behandlas patentlicensiering. Den föreslagna lagtexten (liksom nuvarande lagtext) är ägnad att ge upphov till missförståndet att en patenthavare kan upplåta en rätt som han eller hon inte har; nämligen den att utnyttja uppfinningen. Patenthavaren kan ju bara

förbjuda andra att utnyttja den patenterade uppfinningen, och en licens är ett tillstånd att utnyttja den. Om licenstagaren tror sig ha fått en rätt att faktiskt utnyttja uppfinningen uppkommer en – måhända onödig – fråga om licensen är behäftad med något som likar ett rådighetsfel, t.ex. om någon myndighet förbjuder utnyttjandet. Paragrafen blir tydligare om författningstexten anknyter till 3 kap. 1 §. Förslagsvis utformas paragrafen:

En patenthavare kan ge sitt samtycke till annan att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen enligt patentet (licens). Licens kan också meddelas av en domstol (tvångslicens).

13 kap. 2 §

Paragrafen reglerar licenstagarens möjlighet att överlåta sin rätt vidare. Den föreslagna lagtexten bör förtydligas så att det framgår att med överlåta avses också upplåta t.ex: "får överlåta eller upplåta sin licens vidare endast om ..." I annat fall kan man knappast i författningstexten läsa in ett stöd för utgångspunkten i kommentaren att en licenstagare saknar befogenhet att upplåta underlicens.

13 kap. 8 §

I 13 kap. 8 § regleras möjligheten till tvångslicens. Enligt författningsskommentaren anger paragrafen de allmänna förutsättningarna för att en begäran om tvångslicens ska kunna beviljas. Paragrafen anger dock inte de fullständiga förutsättningarna för tvångslicens, eftersom tvångslicens måste anses vara ett expropriativt ingrepp som bl.a. förutsätter en övergripande proportionalitetsbedömning. Jfr 2 kap. 15 § regeringsformen och artikel 1 första tilläggsprotokollet till Europakonventionen. Detta bör utvecklas i författningsskommentaren.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.